REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

Government Gazette
Staatskoerant

Vol. 382 PRETORIA, 25 APRIL 1997 No. 17947

GENERAL NOTICE
ALGEMENE KENNISGEWING

NOTICE 726 OF 1997 • KENNISGEWING 726 VAN 1997

DEPARTMENT OF AGRICULTURE • DEPARTEMENT VAN LANDBOU

LAND AND AGRICULTURAL BANK OF SOUTH AFRICA • LAND- EN LANDBOUBANK VAN SUID-AFRIKA

STATEMENT OF ASSETS AND LIABILITIES AS AT 31 DECEMBER 1996
STAAT VAN BATES EN LASTE SOOS OP 31 DESEMBER 1996

	Notes Aant.	1996 R'000	1995 R'000
Capital Employed/Kapitaal Aangewend			
Capital Fund/Kapitaalfonds	2	200 955	200 955
Reserves/Reserwes	3	1 721 959	1 544 850
Total equity interest/Totale ekwiteitsbelang		1 922 914	1 745 805
Debentures/Obligasies	4	2 168 075	2 919 469
Medium term promissory notes/Mediumtermynpromesses		300 051	350 145
***Total capital employed**/Totale kapitaal aangewend*		4 391 040	5 015 419

	Notes Aant.	1996 R'000	1995 R'000
Employment of Capital/Aanwending van Kapitaal			
Fixed Assets/Vaste Bates	5	99 113	67 344
Loans to farmers/Lenings aan boere	6	4 561 247	4 239 610
Loans to co-operatives/Lenings aan koöperasies	7	415 832	417 375
Loans to statutory agricultural institutions/ Lenings aan statutêre landbou-instellings	9	158 414	144 228
Investment/Belegging	10	22 435	-
Current assets/Bedryfsbates			
Section 34 short term loans/ Artikel 34-korttermynlenings	6	392 597	309 610
Loans to co-operatives/Lenings aan koöperasies	7	5 426 421	4 296 241
Loans to control boards/Lenings aan beheerrade	8	202 928	181 458
Sundry debtors/Diverse debiteure	11	753 038	635 060
Other assets/Ander bates	12	20 436	26 312
Bank balance/Banksaldo		65 118	38 560
Grain silo loans to non-co-operatives/ Graansilolenings aan nie-koöperatiewe liggame		80	118
Total current assets/Totale bedryfsbates		6 860 618	5 487 359
Current liabilities/Bedryfslaste			
Promissory notes/Promesses		2 628 556	1 610 500
Bills payable/Wissels betaalbaar		3 274 000	1 840 000
Call bonds/Aanvraageffekte		754 000	536 000
Deposits/Deposito's	13	898 037	1 174 805
Sundry creditors/Diverse krediteure	14	119 230	129 906
Provisions/Voorsienings	15	52 716	49 168
Balance of funds received from the State for grain silo loans to non-co-operatives/Saldo van fondse van die Staat ontvang vir graansilolenings aan nie-koöperatiewe liggame		80	118
***Total current liabilities**/Totale bedryfslaste*		7 726 619	5 340 497
Net current assets (current liabilities)/ Netto bedryfsbates (bedryfslaste)		(866 001)	146 862
		4 391 040	5 015 419

We hereby certify that these statements have been compiled from the books of the Bank and to the best of our knowledge and belief are correct./Ons verklaar hiermee dat hierdie state uit die boeke van die Bank opgestel is en na ons beste wete en oortuiging korrek is.

J.F. VAN STADEN
ACTING MANAGING DIRECTOR
WAARNEMENDE BESTURENDE DIREKTEUR

S. VAN SCHALKWYK
CHIEF ACCOUNTANT
HOOFREKENMEESTER

PRETORIA, 25 FEBRUARY/FEBRUARIE 1997

Financial statements signed for and on behalf of the Land Bank Board at PRETORIA by:
Finansiële state namens en ten behoewe van die Landbankraad onderteken te PRETORIA deur:

D.R. MOTSEPE

H.P. VAN DER WALT

25/02/1997

LAND AND AGRICULTURAL BANK OF SOUTH AFRICA / LAND- EN LANDBOUBANK VAN SUID-AFRIKA

PROFIT AND LOSS ACCOUNT FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 1996
WINS-EN-VERLIESREKENING VIR DIE JAAR GEëINDIG 31 DESEMBER 1996

	Notes Aant.	1996 R'000	1995 R'000
Income/Inkomste			
Interest received/Rente ontvang		1 732 615	1 471 909
Sundry income/Diverse inkomste	16	4 557	2 912
Total income/Totale inkomste		1 737 172	1 474 821
Expenditure/Uitgawes			
Interest paid/Rente betaal		1 394 609	1 162 264
Administration cost/Administrasiekoste	17	148 085	122 573
Provisions/Voorsienings	18 & 19	14 039	13 104
Depreciation/Waardevermindering		2 766	2 133
Total expenditure/Totale uitgawes		1 559 499	1 300 074
Surplus before transfers to reserves/ Surplus voor oorplasings na reserwes		177 673	174 747
Surplus transferred to reserves/ Surplus oorgedra na reserwes	20	177 673	174 747
Unappropriated surplus at the end of the year/ Onaangewende surplus aan die einde van die jaar		-	-

LAND AND AGRICULTURAL BANK OF SOUTH AFRICA/LAND- EN LANDBOUBANK VAN SUID-AFRIKA

CASH FLOW STATEMENT FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 1996
KONTANTVLOEISTAAT VIR DIE JAAR GEëINDIG 31 DESEMBER 1996

	Note. Aant.	1996 R'000	1995 R'000
Cash retained from (utilised in) operations/ Kontant teruggehou uit (aangewend in) bedrywighede		37 671	88 232
Net income before non-cash items/ Netto inkomste voor nie-kontant items	21.1	179 336	176 706
Produced by reduction of operating capital (Employed to increase operating capital)/Voortgebring deur afname in bedryfskapitaal (Aangewend om bedryfskapitaal te verhoog)	21.2	(141 665)	(88 474)
Cash employed in investment operations/ Kontant aangewend in beleggingsaktiwiteite			
Proceeds on disposal of fixed assets/ Opbrengs met verkoop van vaste bates	21.3	2 312	218
Addition to fixed assets/Toevoeging tot vaste bates	21.4	(35 743)	(8 996)
		4 240	79 454
Cash effect of financing operations/ Kontantgevolge van finansieringsaktiwiteite			
Decrease (Increase) in debentures/Afname (Toename) in obligasies		751 394	(881 943)
Decrease in medium term promissory notes/ Afname in mediumtermynpromesses		50 094	461 615
Increase in loans to farmers/ Toename in lenings aan boere		404 624	383 262
Increase (Decrease) in loans to co-operatives/ Toename (Afname) in lenings aan koöperasies		1 128 637	(145 391)
Increase (Decrease) in loans to control boards/ Toename (Afname) in lenings aan beheerrade		21 470	(227)
Increase in loans to statutory agricultural institutions/ Toename in lenings aan statutêre landbou-instellings		14 186	3 062
(Increase) in promissory notes/ (Toename) in promesses		(1 018 056)	(348 000)
(Increase) Decrease in bills payable/ (Toename) Afname in wissels betaalbaar		(1 434 000)	715 000
(Increase) Decrease in call bonds/ (Toename) Afname in aanvraageffekte		(218 000)	178 000
(Increase) Decrease in deposits/ (Toename) Afname in deposito's		276 768	(446 509)
Increase in bank balance/ Toename in banksaldo		26 558	160 585
Decrease in reserves/ Afname in reserwes		565	-
		4 240	79 454

SCHEDULE/BYLAE A

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS o AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE

1. **Accounting policies**

The financial statements are prepared on a historical cost basis, adjusted for the revaluation of land and buildings. The most important policy directives which are set out below, are consistent with those of the previous years, except where otherwise disclosed.

1.1. ***Fixed assets***

Bank premises are independently valued every 5 years on the basis of open market value with current use. Unrealised revaluation surpluses and deficits are transferred to a Revaluation of assets reserve. Furniture, office and computer equipment as well as vehicles are included at historical cost. Other than Bank premises, on which depreciation is not provided, depreciation is calculated to write off the cost of fixed assets on the straight line basis over their expected useful lives.

1.2. ***Farm property bought in and resold in terms of section 72 of the Land Bank Act***

These properties are disclosed at the amount of the outstanding debt on date of purchase of the underlying property. In view of the adverse agricultural conditions the past number of years, the Bank has decided to make provision for irrecoverable debt against which realised shortfalls can be written off. All surpluses and shortfalls on the resale of property bought in as well as shortfalls recovered are accounted for against the provision for irrecoverable debt. In accordance with generally accepted accounting practice only realised surpluses are accounted for. The provision is accounted for against the asset in note 12. Also refer note 19.1.

1.3. ***Land Bank Debentures***

Primary issues

Land Bank Debentures are stated at cost. Discounts and premiums arising on the issue of stock are amortised over the period of the debt, using the yield-to-maturity basis.

1. **Rekeningkundige beleid**

Die finansiële state word opgestel op 'n historiese koste grondslag aangepas vir herwaardasie van grond en geboue. Die belangrikste rekeningkundige beleid wat hieronder uiteengesit word, is in ooreenstemming met dié van vorige jare toegepas, behalwe waar anders geopenbaar.

1.1. ***Vaste bates***

Bankeiendomme word elke 5 jaar onafhanklik gewaardeer teen opemarkwaarde met huidige gebruik as grondslag. Ongerealiseerde surplusse en tekorte met herwaardasie word oorgedra na 'n Herwaardasie van bates reserwe. Meubels, kantoor- en rekenaar-toerusting asook voertuie word teen historiese koste ingesluit. Behalwe vir bankeiendomme, waarop geen waardevermindering bereken word nie, word waardevermindering bereken om die kosprys van vaste bates op die reguitlyngrondslag oor hulle verwagte nutsduur af te skryf.

1.2. ***Plaaseiendom ingekoop en herverkoop kragtens artikel 72 van die Landbankwet***

Hierdie eiendomme word geopenbaar teen die bedrag van die uitstaande skuld op die datum van die inkoop van die onderliggende eiendom. In die lig van die ongunstige landboutoestande die afgelope aantal jare het die Bank besluit om 'n voorsiening vir oninvorderbare skuld te skep waarteen gerealiseerde tekorte afgeskryf kan word. Alle surplusse en tekorte by die herverkoop van ingekoopte eiendom asook tekorte verhaal, word teen die voorsiening vir oninvorderbare skuld verreken. In ooreenstemming met algemeen aanvaarde rekeningkundige praktyk word slegs gerealiseerde surplusse teboekgestel. Die voorsiening word teen die bate in aantekening 12 verreken. Verwys ook aantekening 19.1.

1.3. ***Landbankobligasies***

Primêre uitgifte

Landbankobligasies word teen kosprys aangetoon. Die diskonto's en premies wat ontstaan met die uitreiking van obligasies word volgens die opbrengs-tot-verval metode oor die lewensduur van die obligasie geamortiseer.

SCHEDULE/BYLAE A (continued/vervolg)

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS o AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE

1.4. ***Hedging***

Investments held in other stock for hedging purposes are stated at cost which is treated on the same basis as the hedged liability. Discounts and premiums are amortised over the life time of the stock using the yield-to-maturity method. Profits and losses are recognised on realisation and together with interest received, discounts and premiums amortised, disclosed as interest received.

1.5. ***Secondary market transactions***
Land Bank Debentures and other institutional stock

Debentures and other institutional stock repurchased are valued at market value as at 31 December. Profits and losses are accounted for on revaluation. Any surpluses as well as shortfalls arising from market making activities are set off against interest paid.

1.6. ***Derivative instruments***

Premiums received or paid in respect of derivatives earmarked for funding and hedging, are being amortised over the life time of the derivatives. Profit and losses on these derivatives are deferred and recognised on the same basis as the underlying asset or liability. Derivative instruments held for trading purposes are stated at market value while profit and losses are included in interest paid.

1.7. ***Interest***

Interest due, but not yet payable on 31 December, is calculated on all interest bearing amounts due by and to the Bank and recorded as accrued interest payable/ receivable. Interest pre-paid on bills and promissory notes as at 31 December is deducted from interest paid, while interest received in advance is set off against interest received.

1.8. ***General Reserve***

In terms of section 67 (1) of the Land Bank Act the surplus, after transfers to specific reserves, is credited to the General Reserve and applied to make good any loss or deficit, not elsewhere provided for.

1.4. ***Verskansing***

Beleggings in ander effekte gehou vir verskansingsdoeleindes word getoon teen kosprys, wat in ooreenstemming met die hantering van die verskansde verpligting is. Diskonto's en premies word volgens die opbrengs-tot-verval metode oor die lewensduur van die effekte geamortiseer. Winste en verliese word erken met realisasie en word tesame met rente ontvang, diskonto's en geamortiseerde premies geopenbaar as rente ontvang.

1.5. ***Sekondêremarktransaksies***
Landbankobligasies en ander institusionele effekte

Teruggekoopte obligasies en ander institusionele effekte word soos op 31 Desember teen markwaarde waardeer. Winste en verliese word teboekgestel met herwaardering. Enige surplusse asook tekorte voortspruitend uit markmaakaktiwiteite word verreken teen rente betaal.

1.6. ***Afgeleide finansiële instrumente***

Premies ontvang of betaal ten opsigte van afgeleide instrumente wat aan befondsing en verskansing toegewys is, word oor die leeftyd van die instrumente geamortiseer. Winste en verliese op hierdie instrumente word uitgestel en verantwoord op dieselfde basis as die onderliggende bate of verpligting. Afgeleide finansiële instrumente, gehou vir handelsdoeleindes, word getoon teen markwaarde en die gevolglike winste en verliese word by rente betaal ingesluit.

1.7. ***Rente***

Rente verskuldig, maar nog nie op 31 Desember betaalbaar nie, word bereken op rentedraende bedrae deur en aan die Bank verskuldig en geboekstaaf as opgelope rente betaalbaar/ ontvangbaar. Rente vooruitbetaal op wissels en promesses soos op 31 Desember word afgetrek van rente betaal, terwyl rente vooruitontvang teen rente ontvang verreken word.

1.8. ***Algemene Reserwe***

Kragtens artikel 67 (1) van die Landbankwet word die surplus, ná oorplasings na spesifieke reserwes, aan die Algemene Reserwe gekrediteer en aangewend om enige verlies of tekort, wat ontstaan en nie elders voor voorsien is nie, goed te maak.

SCHEDULE/BYLAE A (continued/vervolg)

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS o AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE

2. **Capital Fund**

The capital fund consists of appropriations by the State to the Land Bank from 1936 up to 1979 when they were discontinued. Interest thereon, at rates which vary between 3,5 % and 4,75 % per annum, is payable half yearly on 31 March and 30 September. These favourable rates enable the Bank to maintain its lending rate on long term loans to farmers at a relatively low level.

2. **Kapitaalfonds**

Die kapitaalfonds bestaan uit bewilligings deur die Staat aan die Landbank van 1936 tot 1979 toe dit gestaak is. Rente daarop, teen koerse wat wissel tussen 3,5 % en 4,75 % per jaar, is halfjaarliks op 31 Maart en 30 September betaalbaar. Hierdie gunstige koerse stel die Bank in staat om sy uitleenkoers op langtermynlenings aan boere op 'n relatiewe lae vlak te hou.

3. **Reserves o Reserwes**

	1996 R'000	1995 R'000
General Reserve/ Algemene Reserwe	1 524 932	1 372 106
Interest Equalisation Fund/ Rentegelykstellingsfonds	100 000	100 000
Revaluation of assets/Herwaardasie van bates	22 792	22 792
Building Reserve/Gebouereserwe	19 500	26 952
Medical Fund/Mediesefonds	39 735	20 000
Retirement Fund Stabilisation Fund/ Aftreefonds-stabilisasiefonds	5 000	3 000
Retrenchment Packages/Afleggingspakkette	10 000	-
	1 721 959	1 544 850

Since a conditional commitment for medical fund contributions in respect of expired service exists, the Bank has decided to fund the actuarially calculated accrued commitment over a period of time./Aangesien daar 'n voorwaardelike verpligting met betrekking tot mediesefondsbydraes ten opsigte van verstreke diens bestaan, het die Bank besluit om die aktuarieelberekende opgelope verpligting met verloop van tyd te befonds.

	1996	1995
Actuarially calculated commitment/ Aktuarieelberekende verpligting	70 710	57 600
Previous provision/Vorige voorsiening	(20 000)	-
Yield on investment/Opbrengs op belegging	(2 435)	-
Current provision/Huidige voorsiening	(17 300)	(20 000)
Future conditional commitment/ Toekomstige voorwaardelike verpligting	30 975	37 600

The shortfall shall be revised annually and will be funded over a period not exceeding 5 years./Die tekort sal jaarliks hersien, en befonds word oor 'n tydperk nie langer as 5 jaar nie.

The Bank also decided to make provision for retrenchment packages. This conditional commitment of R 25,7 million will be funded over a period of 3 years./Die Bank het ook besluit om voorsiening te maak vir afleggingspakkette. Hierdie voorwaardelike verpligting van R 25,7 miljoen sal oor 'n tydperk van 3 jaar befonds word.

	1996	1995
Conditional commitment/Voorwaardelike verpligting	25 700	-
Current provision/Huidige voorsiening	10 000	-
Future conditional commitment/ Toekomstige voorwaardelike verpligting	15 700	-

SCHEDULE/BYLAE A (continued/vervolg)

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS ○ AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE

	1996 R'000	1995 R'000
4. Debentures ○ Obligasies		
Funding portfolio (capital)/ Befondsingsportefeulje (kapitaal)	2 287 493	2 950 142
Discount/Diskonto	148 512	94 021
	2 436 005	3 044 163
Premium/Premie	-	(3 752)
Funding portfolio at cost/ Befondsingsportefeulje teen kosprys	2 436 005	3 040 411
Hedging portfolio at cost/ Verskansingsportefeulje teen kosprys	(157 951)	(71 687)
Hedging portfolio (capital)/ Verskansingsportefeulje (kapitaal) (Nominal value/Nominale waarde 1996 - R 186 000 000; 1995 - R 81 000 000)	156 244	68 731
Discount/Diskonto	1 707	2 956
	2 278 054	2 968 724
Options/Opsies	226	236
	2 278 280	2 968 960
Market making portfolio (Net at market value)/ Markmaakportefeulje (Netto teen markwaarde)	(110 205)	(49 491)
	2 168 075	2 919 469
5. Fixed assets ○ Vaste bates		
5.1. *Bank premises ○ Bankeiendomme*		
Valuation ○ Waardasie	72 771	59 184

Bank premises were independently valued during December 1994 by Landdata Valuations (Pty) Limited, members of the South African Institute of Valuers, at open market value with current use as basis. This valuation was increased by the interim additions to establish the value at 31 December 1996./Bankeiendomme is onafhanklik deur Landdata Waarderings (Edms.) Beperk, lede van die Suid-Afrikaanse Instituut van Waardeerders, gedurende Desember 1994 waardeer teen opemarkwaarde met huidige gebruik as grondslag. Hierdie waardasie is met die tussentydse toevoegings verhoog om 'n waarde op 31 Desember 1996 te bepaal.

Full particulars in respect of each property as well as the relevant deed of transfer are kept at the Bank's head office./Volledige besonderhede met betrekking tot elke eiendom asook die betrokke akte van transport word by die Bank se hoofkantoor gehou.

Capital projects/Kapitaalprojekte

	1996 R'000	1995 R'000
Building projects in progress/ Onvoltooide bouprojekte	15 343	2 234
	88 114	**61 418**

SCHEDULE/BYLAE A (continued/vervolg)

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS o AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE

		1996 R'000	1995 R'000
5.2.	***Furniture, office and computer equipment and vehicles*** o ***Meubels, kantoor- en rekenaartoerusting en voertuie***		
	Cost price/Kosprys	19 821	12 528
	Accumulated depreciation/ Opgehoopte waardevermindering	(8 822)	(6 602)
	Net book value/Netto boekwaarde	10 999	5 926
	Total/Totaal	99 113	67 344
6.	**Loans to farmers** o **Lenings aan boere**		
	Long term mortgage loans/Langtermynverbandlenings	3 816 207	3 699 536
	Long term charge loans/Langtermynlaslenings	377	711
	Section 34 medium term loans/ Artikel 34-middeltermynlenings	744 663	539 363
		4 561 247	4 239 610
	Section 34 short term loans/ Artikel 34-korttermynlenings	392 597	309 610
		4 953 844	4 549 220
7.	**Loans to co-operatives** o **Lenings aan koöperasies**		
	Long term mortgage loans/Langtermynverbandlenings	415 832	417 375
	Short term cash credits/Korttermynkaskrediete	5 426 421	4 296 241
		5 842 253	4 713 616
8.	**Loans to control boards** o **Lenings aan beheerrade**		
	Short term cash credits/Korttermynkaskrediete	202 928	181 458
		202 928	181 458
9.	**Loans to Statutory Agricultural Institutions** o **Lenings aan Statutêre Landbou-instellings**		
	Long term mortgage loans/Langtermynverbandlenings	158 414	144 228
		158 414	144 228

10. **Investment** o **Belegging**

The amount of R 20 million which was transferred to the Medical Fund Reserve on 31 December 1995, was entrusted to a portfolio manager. The net yield on the investment for the past year was credited to the Reserve account and does therefor not form part of the Bank's income. The investment is stated at market value./Die bedrag van R 20 miljoen wat op 31 Desember 1995 na die Mediesefondsreserwe oorgeplaas is, is vir beleggingsdoeleindes aan 'n portefeuljebestuurder toevertrou. Die netto opbrengs op die belegging vir die afgelope jaar is aan die Reserwerekening gekrediteer en word dus nie as inkomste vir die Bank beskou nie. Die belegging word teen markwaarde getoon.

	1996	1995
Original investment/Oorspronklike belegging	20 000	-
Yield on investment/Opbrengs op belegging	2 435	-
	22 435	-

SCHEDULE/BYLAE A (continued/vervolg)

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS o AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE

		1996 R'000	1995 R'000
11.	**Sundry debtors o Diverse debiteure**		
	Arrear interest/Agterstallige rente	135 340	131 632
	Accrued interest (receivable)/ Opgelope rente (ontvangbaar)	484 943	418 917
	Interest pre-paid/Rente vooruitbetaal	85 401	38 053
	Sundries/Diverse	47 354	46 458
		753 038	635 060
12.	**Other assets o Ander bates**		
	Landed property account/Grondbesitrekening	25 477	32 780
	Properties sold - being transferred/ Eiendomme verkoop - word getransporteer	4 558	11 697
	Unsold properties on hand/ Onverkoopte eiendomme voorhande	20 919	21 083
	Less: Provision Irrecoverable debt/ *Min:* Voorsiening Oninvorderbare skuld (Refer note/Verwys aantekening 19.1)	(5 122)	(6 515)
		20 355	26 265
	Section 34 shortfalls/Artikel 34-tekorte	51	17
	* Shares in the South African Mortgage Insurance Company Limited/Aandele in die Suid-Afrikaanse Verbandversekeringsmaatskappy Beperk	30	30
		20 436	26 312

* The Land Bank is the sole shareholder of this company which undertakes the insurance of Land Bank mortgage and charge loans to natural persons on a group basis. The financial statements of the said company are attached as an annexure to these statements as the Board is of the opinion that it would not be meaningful to consolidate the financial statements of two such different organisations./Die Landbank is die alleenaandeelhouer van hierdie maatskappy wat die versekering van Landbankverband- en laslenings aan natuurlike persone op 'n groepsbasis onderneem. Die finansiële state van die genoemde maatskappy word as bylae tot hierdie state aangeheg aangesien die Raad van mening is dat dit nie sinvol sal wees om die finansiële state van twee sulke uiteenlopende organisasies te konsolideer nie.

		1996 R'000	1995 R'000
13.	**Deposits o Deposito's**		
	Co-operatives/Koöperasies	84 313	268 734
	Control boards/Beheerrade	396 389	507 428
	South African Mortgage Insurance Company Limited, etc/ Suid-Afrikaanse Verbandversekeringsmaatskappy Beperk ens.	162 850	129 717
	Forced stock sales/Gedwonge veeverkope	214 339	230 072
	Retirement Fund/Aftreefonds	1 804	5 089
	Sundries/Diverse	38 342	33 765
		898 037	1 174 805
14.	**Sundry creditors o Diverse krediteure**		
	Accrued interest (loans funds)/ Opgelope rente (leenfondse)	45 327	71 916
	SAVVEM/SAVVEM	2 836	2 276
	Audit fees/Ouditgelde	400	354
	Interest received in advance/Rente vooruitontvang	11 597	4 551
	Sundries/Diverse	59 070	50 809
		119 230	129 906

SCHEDULE/BYLAE A (continued/vervolg)

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS o AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE

		1996 R'000	1995 R'000
15.	**Provisions o Voorsienings**		
	Irrecoverable debt/Oninvorderbare skuld	34 878	33 485
	Accrued leave/Opgelope verlof	12 838	10 683
	Section 47 grant/Artikel 47-toekening	5 000	5 000
		52 716	49 168
	(Refer note/Verwys aantekening 19)		
16.	**Sundry income o Diverse inkomste**		
	Application and valuator's fees/ Aansoek- en waardeerdersgelde	610	516
	Bond fees/Verbandgelde	198	211
	Commission earned/Kommissie verdien	142	218
	Rent received/Huurgeld ontvang	727	607
	Unclaimed interest on debentures/ Onopgeëisde obligasierente	388	-
	Surplus on sale of fixed assets/ Surplus met verkoop van vaste bates	1 098	147
	SAVVEM administration cost/SAVVEM administrasiekoste	1 338	1 207
	Sundries/Diverse	56	6
		4 557	2 912
17.	**Administration costs o Administrasiekoste**		
	Administration costs consists of the following:/ Administrasiekoste bestaan uit die volgende:		
	Personnel costs/Personeeluitgawes	118 239	100 840
	Maintenance and transport/Onderhoud- en vervoer	3 935	2 444
	Operating lease expenses/Bedryfshuuruitgawes	849	838
	Repairs and maintenance/Onderhoud en instandhouding	9 586	6 311
	Professional fees/Professionele gelde	1 445	781
	Rates and taxes/Heffings en belastings	6 015	5 120
	Stationery/Skryfbehoeftes	1 365	1 463
	Postage, telephone, etc./Posgeld, telefoon, ens.	3 852	3 098
	Audit fees (External)/Ouditgelde (Ekstern):		
	For audit/Vir oudit	370	285
	Expenses/Uitgawes	18	18
	Audit fees (Internal)/Ouditgelde (Intern)	139	464
		145 813	121 662
	Other/ander	2 272	911
	Total administration costs/Totale administrasiekoste	148 085	122 573
18.	**Shortfalls written off o Tekorte afgeskryf**		
	Landed property account/Grondbesitrekening	5 194	12 557
	Section 34 loans/Artikel 34-lenings	1 861	965
		7 055	13 522
		(1 585)	(3 951)
	Surpluses realised/Surplusse gerealiseer	429	1 122
	Shortfalls recovered/Tekorte verhaal	868	1 856
	Sundries/Diverse	288	973
		5 470	9 571
	Set off against Provision Irrecoverable debt/ Verreken teen Voorsiening Oninvorderbare skuld	(5 470)	(9 571)
		-	-
	(Refer note/Verwys aantekening 19.1)		

SCHEDULE/BYLAE A (continued/vervolg)

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS o AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE

	1996 R'000	1995 R'000
19. Provisions o Voorsienings		
19.1. ***Irrecoverable debt o Oninvorderbare skuld***		
Opening balance/Aanvangssaldo	40 000	40 000
Net shortfalls written off/Netto tekorte afgeskryf	(5 470)	(9 571)
	34 530	30 429
Transfer from Profit and Loss account/ Oordrag van Wins-en-Verliesrekening	5 470	9 571
	40 000	40 000
Provision for shortfalls under Landed Property Account/ Voorsiening vir tekorte onder Grondbesitrekening	(5 122)	(6 515)
	34 878	33 485
(Refer note/Verwys aantekening 12)		
19.2. ***Accrued leave o Opgelope verlof***		
Opening balance/Aanvangssaldo	10 683	14 454
Paid out/Uitbetaal	(2 480)	(2 304)
	8 203	12 150
Transfer from/(to) Profit and Loss account/ Oordrag van/(na) Wins-en-Verliesrekening	4 635	(1 467)
	12 838	10 683
19.3. ***Section 47 grant o Artikel 47-toekenning***		
Opening balance/Aanvangssaldo	5 000	731
Paid out/Uitbetaal	(3 934)	(731)
	1 066	-
Transfer from Profit and Loss account/ Oordrag van Wins-en-Verliesrekening	3 934	5 000
	5 000	5 000
Total transfers to provisions/ Totale oordragte na voorsienings	14 039	13 104
(Refer note/Verwys aantekening 15)		
20. Transfers to (from) Reserves o Oordragte na (van) Reserwes		
Medical Fund/Mediesefonds	17 300	20 000
Building Reserve/Geboureserwe	(7 452)	18 952
Interest Equalisation Fund/Rentegelykstellingsfonds	-	(95 000)
Retirement Fund Stabilisation Fund/ Aftreefonds-stabilisasiefonds	5 000	-
Retrenchment Packages/Afleggingspakkette	10 000	-
General Reserve/Algemene Reserwe	152 825	230 795
	177 673	174 747
Investment Income/Beleggingsinkomste	2 435	-
Transfer to Medical Fund Reserve/ Oordrag na Mediesefondsreserwe	(2 435)	-
Transfer from Retirement Fund Stabilisation Fund/ Oordrag van Aftreefonds-stabilisasiefonds	(3 000)	-
Payment to Land Bank Retirement Fund/ Betaling aan Landbankaftreefonds	3 000	-
	177 673	174 747

SCHEDULE/BYLAE A (continued/vervolg)

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS o AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE

		1996 R'000	1995 R'000
21.	**Cash Flow Statement o Kontantvloeistaat**		
21.1.	***Net income before non-cash and disclosable items o Netto inkomste voor nie-kontant en aantoonbare items***		
	Surplus before transfers to reserves/ Surplus voor oorplasings na reserwes	177 673	174 747
	Adjustment for Depreciation/ Aansuiwering vir Waardevermindering	2 766	2 133
		180 439	176 880
	Net (profit) on disposal of fixed assets/ Netto (wins) met verkoop van vaste bates	(1 103)	(174)
		179 336	176 706
21.2.	***Produced by increase (reduction) in operating capital o Voortgebring deur 'n toename (vermindering) in bedryfskapitaal***		
	Increase in other assets/ Toename in ander bates	16 559	14 097
	Increase in sundry debtors Toename in diverse debiteure	117 978	83 482
	Decrease (Increase) in sundry creditors Afname (Toename) in diverse krediteure	10 676	(1 657)
	(Increase) in provisions/ (Toename) in voorsienings	(3 548)	(7 448)
		141 665	88 474
21.3.	***Proceeds on disposal of fixed assets o Opbrengs met verkoop van vaste bates***		
	Book value of assets disposed of/ Boekwaarde van bates verkoop	1 209	44
	Net profit on disposal/ Netto wins met verkoop	1 103	174
		2 312	218
21.4.	***Additions to fixed assets o Toevoegings tot vaste bates***		
	Bank premises/Bankeiendomme	14 712	3 619
	Building projects in progress/Onvoltooide projekte	13 107	2 235
	Furniture etc./Meubels ens.	7 924	3 142
		35 743	8 996
22.	**Commitments and contingent liabilities o Verpligtinge en voorwaardelike aanspreeklikhede**		
22.1.	***Loans granted but not yet paid out o Lenings toegestaan maar nog nie uitbetaal nie***		
	Individual farmers/Individuele boere	284 079	211 870
	Co-operatives/Koöperasies	238 086	109 076
	Staff housing/Personeelbehuising	1 449	3 551
		523 614	324 497
22.2.	**Guarantees in respect of co-operatives o Waarborge ten opsigte van koöperasies**	119 965	234 958

SCHEDULE/BYLAE A (continued/vervolg)

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS o AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE

		1996 R'000	1995 R'000
22.3.	***Secondary market o Sekondêre mark***		
	Commitments in respect of transactions effected during December with a settlement date in January./Verpligtinge met betrekking tot transaksies gesluit gedurende Desember met 'n waardedatum in Januarie.		
22.3.1.	***Debentures/Stock purchased o Obligasies/Effekte gekoop***		
	Land Bank Debentures/Landbankobligasies (Nominal value/Nominale waarde: 1996 - R 105 000 000; 1995 - R 250 028 500)	99 547	247 406
	Other institutional stock/ Ander institusionele effekte (Nominal value/Nominale waarde: 1996 - R 101 000 000; 1995 - R 344 000 000)	95 608	338 753
		195 155	586 159
22.3.2.	***Debentures/Stock sold o Obligasies/Effekte verkoop***		
	Land Bank Debentures/Landbankobligasies (Nominal value/Nominale waarde: 1996 - R 253 000 000; 1995 - R 514 000 000)	236 404	507 704
	Other institutional stock/ Ander institusionele effekte (Nominal value/Nominale waarde: 1996 - R 61 000 000; 1995 - R 133 000 000)	57 493	129 957
		293 897	637 661
22.4.	***Capital commitments o Kapitaalverpligtinge***		
	Contractual commitments in respect of the construction/purchase of buildings/property./Kontraktuele verpligtinge met betrekking tot die oprigting/aankoop van geboue/ eiendom.		
	Office buildings/Kantoorgeboue:		
	Cape Town/Kaapstad	700	6 270
	Lichtenburg	-	7 090
	Rustenburg	1 300	7 850
		2 000	21 210

23. **Land Bank Retirement Fund**

The Land Bank Retirement Fund which functions as a defined contribution fund, and which is subject to the provisions of the Pension Fund Act, came into operation on 1 November 1994. Membership of the Fund is compulsory for all permanent staff members. Statutory actuarial valuations of the Fund's commitments are conducted on a triennial basis whilst interim valuations are carried out in other years. The valuation as at 31 December 1996 will be conducted during April 1997. On 31 December 1996, 1 285 employees were members of the Land Bank Retirement Fund.

23. **Landbankaftreefonds**

Die Landbankaftreefonds wat op 'n gedefinieerde bydrae grondslag funksioneer en wat onderworpe is aan die bepalings van die Wet op Pensioenfondse, het op 1 November 1994 in werking getree. Lidmaatskap van die Fonds is verpligtend vir alle permanente lede van die personeel. Statutêre aktuariële waarderings van die Fonds se verpligtinge word op 'n drie-jaarlikse basis gedoen, terwyl interim waarderings in ander jare uitgevoer word. Die waardering soos op 31 Desember 1996 sal gedurende April 1997 uitgevoer word. Op 31 Desember 1996 was 1 285 werknemers lede van die Landbank-aftreefonds.

SCHEDULE/BYLAE B (Page/Bladsy 1)

SOUTH AFRICAN MORTGAGE INSURANCE COMPANY LIMITED
SUID-AFRIKAANSE VERBANDVERSEKERINGSMAATSKAPPY BEPERK

AUDITOR'S REPORT TO THE MEMBERS OF SOUTH AFRICAN MORTGAGE INSURANCE COMPANY LIMITED

We have audited the annual financial statements. These financial statements are the responsibility of the company's directors. Our responsibility is to report on these financial statements.

We conducted our audit in accordance with generally accepted auditing standards. These standards require that we plan and perform the audit to obtain reasonable assurance that, in all material respects, fair presentation is achieved in the financial statements. An audit includes an evaluation of the appropriateness of the accounting policies, an examination, on a test basis, of evidence supporting the amounts and disclosures included in the financial statements, an assessment of the reasonableness of significant estimates and a consideration of the appropriateness of the overall financial statement presentation. We consider that our audit procedures were appropriate in the circumstances to express our opinion presented below.

In our opinion these financial statements fairly present the financial position of the company at 30 June 1996 and the results of its operations and cash flow information for the year then ended in conformity with generally accepted accounting practice and in the manner required by the Companies Act.

COOPERS & LYBRAND
Chartered Accountants (SA)
Registered Accountants and Auditors

OUDITEURSVERSLAG AAN DIE LEDE VAN SUID-AFRIKAANSE VERBANDVERSEKERINGS-MAATSKAPPY BEPERK

Ons het die finansiële jaarstate geouditeer. Hierdie finansiële state is die verantwoordelikheid van die maatskappy se direkteure. Dit is ons verantwoordelikheid om oor hierdie finansiële state verslag te doen.

Ons het ons oudit ooreenkomstig algemeen aanvaarde ouditstandaarde uitgevoer. Hierdie standaarde vereis dat ons die oudit beplan en uitvoer om redelike versekering te verkry dat in alle wesenlike opsigte, redelike openbaarmaking in die finansiële state geskied. 'n Oudit behels 'n evaluering van die toepaslikheid van die rekeningkundige beleid, 'n ondersoek op 'n toetsgrondslag van bewyse wat die bedrae en ander geopenbaarde inligting wat by die finansiële state ingesluit is ondersteun, 'n beoordeling van die redelikheid van beduidende ramings en oorwegings van die toepaslikheid van die algehele aanbieding van die finansiële state. Ons is van mening dat ons ouditprosedures in die omstandighede toepaslik was om ons mening, wat hieronder weergegee word, uit te spreek.

Na ons mening word die finansiële toestand van die maatskappy op 30 Junie 1996 en die resultate van die bedrywighede en kontantvloei-inligting vir die jaar geëindig op daardie datum, in ooreenstemming met algemeen aanvaarde rekeningkundige praktyk, redelik weergegee deur genoemde state op die wyse deur die Maatskappywet vereis.

COOPERS & LYBRAND
Geoktrooieerde Rekenmeesters (SA)
Geregistreerde Rekenmeesters en Ouditeure

SCHEDULE/BYLAE B (Page/Bladsy 2)

SOUTH AFRICAN MORTGAGE INSURANCE COMPANY LIMITED
SUID-AFRIKAANSE VERBANDVERSEKERINGSMAATSKAPPY BEPERK

DIRECTORS' REPORT FOR THE YEAR ENDED 30 JUNE 1996

1. **PRINCIPAL BUSINESS AND ACTIVITIES**

The main business of the company is the insurance of bond and mortgage loans granted by the Land and Agricultural Bank of South Africa.

2. **GENERAL FINANCIAL OVERVIEW**

The financial position of the company and the results of its activities is clearly shown in the attached annual financial statements. The net income for the accounting period was R 46 618 195 (1995 : R 22 259 307) which income could be directly associated with the main business of the company.

3. **DIVIDENDS PAID AND PROPOSED**

No dividend was paid during the current financial year (1995 - R 15 000 000).

4. **DIRECTORS AND SECRETARIES**

The directors currently consist of the following persons:

The honourable H.E. Martins, Messrs. W.D. van Wyk, D.W. Maree, Dr. A.S. Jacobs.

During the financial year Mr. J.F. van Staden and Mr. J.J. Fourie resigned as directors.

Mr. J.J. Steyn resigned as Secretary.

The newly appointed Secretary is Mr. Steyn van Schalkwyk.

MATERIAL FACTS OR CIRCUMSTANCES THAT OCCURED AFTER THE BALANCE SHEET DATE

No important facts or circumstances which is of importance to the asessment of the company's financial position did occur during the period from the balance sheet date to the date of this report.

DIREKTEURSVERSLAG VIR DIE JAAR GEëINDIG 30 JUNIE 1996

1. **HOOFBESIGHEID EN BEDRYWIGHEDE**

Die hoofbesigheid van die maatskappy is die versekering van verband- en laslenings toegestaan deur die Land- en Landboubank van Suid-Afrika.

2. **ALGEMENE FINANSIëLE OORSIG**

Die stand van die maatskappy se sake asook die bedryfsresultate word duidelik in die aangehegte finansiële jaarstate aangetoon. Die netto inkomste vir die rekeningkundige tydperk het R 46 618 195 (1995 : R 22 259 307) bedra welke inkomste toegeskryf word aan die hoofbesigheid van die maatskappy.

3. **DIVIDENDE BETAAL EN VOORGESTEL**

Geen dividende is gedurende die finansiële jaar betaal nie (1995 - R 15 000 000).

4. **DIREKTEURE EN SEKRETARIS**

Die direksie bestaan tans uit die volgende persone:

Sy edele H.E. Martins, Mnre. W.D. van Wyk, D.W. Maree, Dr. A.S. Jacobs.

Gedurende die jaar onder oorsig het mnre. J.F. van Staden en J.J. Fourie bedank as direkteure.

Mnr. J.J. Steyn het bedank as Sekretaris.

Die nuut aangestelde Sekretaris is mnr. Steyn van Schalkwyk.

5. **WESENLIKE FEITE OF OMSTANDIGHEDE WAT PLAASGEVIND HET NA BALANSSTAATDATUM**

Geen belangrike feite of omstandighede wat van belang is vir die beoordeling van die maatskappy se stand van sake het tussen die datum van die balansstaat en die datum van hierdie verslag plaasgevind nie.

SCHEDULE/BYLAE B (Page/Bladsy 3)

SOUTH AFRICAN MORTGAGE INSURANCE COMPANY LIMITED
SUID-AFRIKAANSE VERBANDVERSEKERINGSMAATSKAPPY BEPERK

BALANCE SHEET ON 30 JUNE 1996
BALANSSTAAT OP 30 JUNIE 1996

	Notes Aant.	1996 R	1995 R
CAPITAL EMPLOYED / KAPITAAL AANGEWEND			
SHARE CAPITAL/AANDELEKAPITAAL	2	30 000	30 000
INSURANCE FUND/VERSEKERINGSFONDS	3 & 7	348 537 222	301 919 027
		348 567 222	301 949 027
EMPLOYMENT OF CAPITAL / AANWENDING VAN KAPITAAL			
INVESTMENTS/BELEGGINGS	4	185 186 432	288 670 863
NET CURRENT ASSETS/NETTO BEDRYFSBATES		163 380 790	13 278 164
CURRENT ASSETS/BEDRYFSBATES			
Outstanding premiums/ Uitstaande premies	1,2 & 8	14 274 517	12 892 300
Cash in bank/Kontant in bank		4 318	1 862
Call account/Daggeld		149 325 808	583 162
		163 604 643	13 477 324
CURRENT LIABILITIES/BEDRYFSLASTE			
Sundry creditors and provisions/ Diverse krediteure en voorsienings		223 853	199 160
		348 567 222	301 949 027

SCHEDULE/BYLAE B (Page/Bladsy 4)

SOUTH AFRICAN MORTGAGE INSURANCE COMPANY LIMITED
SUID-AFRIKAANSE VERBANDVERSEKERINGSMAATSKAPPY BEPERK

INCOME STATEMENT FOR THE YEAR ENDED 30 JUNE 1996
INKOMSTESTAAT VIR DIE JAAR GEëINDIG 30 JUNIE 1996

	Notes Aant.	1996 R	1995 R
PREMIUM INCOME/PREMIE-INKOMSTE		26 888 566	21 504 907
REALISED CAPITAL AND INTEREST ON PORTFOLIOS/ GEREALISEERDE KAPITAAL EN RENTE OP PORTEFEULJES		25 701 756	17 477 469
INTEREST ON INVESTMENTS/RENTE OP BELEGGINGS		21 379 439	14 205 292
		73 969 761	53 187 668
LESS/MIN:			
TOTAL EXPENDITURE/TOTALE UITGAWES		27 351 566	30 928 361
Administration cost/Administrasiekoste		1 633 358	1 125 767
Directors' remuneration/Direkteursvergoeding		2 825	4 791
As directors/As direkteure		2 100	4 200
Other/Ander		725	591
Auditor's fees - for audit/ Ouditeursvergoeding - vir oudit		9 000	8 000
Current year/Huidige jaar		9 000	8 000
Other administration cost/ Ander administrasiekoste	5	1 621 533	1 112 976
Claims paid/Eise betaal		22 288 038	26 573 265
Commission paid/Kommissie betaal	5	-	(425 473)
Portfolio management fees/Portefeulje bestuurskoste		816 122	934 487
Interest paid/Rente betaal		2 550 535	2 681 337
Regional services levies/Streeksdiensteraadheffing		63 513	36 978
SURPLUS INCOME FOR THE YEAR/SURPLUS INKOMSTE VIR DIE JAAR		46 618 195	22 259 307
INSURANCE FUND AT THE BEGINNING OF THE YEAR/ VERSEKERINGSFONDS AAN DIE BEGIN VAN DIE JAAR		301 919 027	294 659 720
INSURANCE FUND BEFORE DECLARATION OF DIVIDEND/ VERSEKERINGSFONDS VOOR DIVIDEND VERKLARING		348 537 222	316 919 027
DIVIDEND DECLARED/ DIVIDEND VERKLAAR		-	(15 000 000)
INSURANCE FUND AT THE END OF THE YEAR/ VERSEKERINGSFONDS AAN DIE EINDE VAN DIE JAAR		348 537 222	301 919 027

SCHEDULE/BYLAE B (Page/Bladsy 5)

SOUTH AFRICAN MORTGAGE INSURANCE COMPANY LIMITED
SUID-AFRIKAANSE VERBANDVERSEKERINGSMAATSKAPPY BEPERK

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS AT 30 JUNE 1996
AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE OP 30 JUNIE 1996

1. **ACCOUNTING POLICIES**

The main accounting policies of the company are as follows:

1.1. Claims reported up to 30 June of each year but not yet paid, are shown as claims payable in the financial year.

1.2. Outstanding premiums are shown as current assets in the financial statements. A provision is made for probable uncollectable premiums.

1. **REKENINGKUNDIGE BELEID**

Die belangrikste aspekte van die rekeningkundige beleid van die maatskappy is die volgende:

1.1. Eise wat aangemeld word tot 30 Junie van elke jaar maar op daardie datum nog nie betaal is nie, word as uitstaande eise in die finansiële rekening aangetoon.

1.2. Uitstaande premies word as 'n bedryfsbate in die finansiële state aangetoon. 'n Voorsiening vir moontlike onverhaalbare premies word gemaak.

	1996 R	1995 R
2. **SHARE CAPITAL/AANDELE KAPITAAL**		
Authorised/Gemagtig		
50 000 ordinary shares of R 2 each/ 50 000 gewone aandele van R 2 elk	**100 000**	**100 000**
Issued/Uitgereik		
15 000 ordinary shares of R 2 each/ 15 000 gewone aandele van R 2 elk	**30 000**	**30 000**
3. **INSURANCE FUND/VERSEKERINGSFONDS**		
Life Fund/Lewensfonds	**348 537 222**	301 919 027
Balance at beginning of year/ Saldo aan die begin van die jaar	**301 919 027**	259 193 748
Less/Min:		
Transfer to Premium Stabilisation Fund/ Oordrag na Premiestabilisasiefonds		(15 000 000)
	301 919 027	244 193 748
Add/Plus:		
Net surplus for the year/ Netto surplus vir die jaar	**46 618 195**	22 259 307
Transfer from Contingency Reserve/ Oordrag vanaf Gebeurlikheidsreserwe	-	35 465 972
Contingency Reserve/Gebeurlikheidsreserwe	-	-
Balance at beginning of year/ Saldo aan die begin van die jaar	-	35 465 972
Min/Less:		
Transfer to Life Fund/ Oordrag na Lewensfonds	-	(35 465 972)
Premium stabilisation fund (Note 9)/ Premiestabilisasiefonds (Aantekening 9)		
Balance at beginning of year/ Saldo aan die begin van die jaar	-	-
Add/Plus:		
Transfer from insurance fund/ Oordrag vanaf Versekeringsfonds	-	15 000 000
	-	**15 000 000**
Less/Min:		
Dividend paid/Dividend betaal	-	(15 000 000)
	348 537 222	**301 919 027**

SCHEDULE/BYLAE B (Page/Bladsy 6)

SOUTH AFRICAN MORTGAGE INSURANCE COMPANY LIMITED
SUID-AFRIKAANSE VERBANDVERSEKERINGSMAATSKAPPY BEPERK

NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS AT 30 JUNE 1996
AANTEKENINGE BY DIE FINANSIëLE STATE OP 30 JUNIE 1996
(continued/vervolg)

	1996 R	1995 R
4. INVESTMENTS/BELEGGINGS		
Fixed investment/Vaste belegging	–	128 400 000
Land and Agricultural Bank of South Africa/ Land- en Landboubank van Suid-Afrika		
Portfolio investments/Portefeulje beleggings	185 186 432	160 270 863
Standard Merchant Bank/ Standard Aksepbank (Market value/Markwaarde R106 268 008)	85 865 958	74 669 277
Rand Merchant Bank/Rand Aksepbank (Market value/Markwaarde R126 075 507)	99 320 474	85 601 586
	185 186 432	288 670 863

5. **ADMINISTRATION COST**

The Board approved that commission, re-insurance premium and administration cost due to the Land Bank be replaced by an administration cost of 5 % on premiums received. The effect of this decision is disclosed below:

5. **ADMINISTRASIEKOSTE**

Die Raad het goedgekeur dat kommissie, herversekeringspremie en administrasiekoste wat aan die Landbank betaal word, met 'n administrasiekoste van 5 % op premies ontvang, vervang word. Die effek van die besluit word hieronder uiteengesit:

	1996 R	1995 R
Administration cost/Administrasiekoste	1 621 533	1 112 976
Other administration cost/ Ander administrasiekoste	277 105	46 477
5 % Administration cost/5 % Administrasiekoste	1 344 428	1 066 499
	1 621 533	1 112 976

6. No provision is made for income tax, as the company is not taxable in terms of the provisions of Section 10 of the Income Tax Act of 1962. (Act No. 58/1962)

6. Geen inkomstebelasting word voorsien nie, aangesien die maatskappy ingevolge die bepalings van Artikel 10 van die Inkomstebelastingwet van 1962, van die betaling van inkomstebelasting vrygestel is. (Wet Nr. 58/1962)

7. The total surplus for each year is transferred to the Insurance Fund.

7. Die totale surplus vir elke jaar is oorgedra na die Versekeringsfonds.

8. Outstanding premiums are made up as follows: Outstanding premiums less provision for outstanding claims and interest.

8. Uitstaande premies is soos volg saamgestel: Premies verskuldig, min voorsiening vir uitstaande eise en rente.

9. In terms of Section 21 (5) of the Land Bank Act, No. 13 of 1944, this company is exempted from the provisions of the Insurance Act, No. 27 of 1943.

9. Ingevolge artikel 21 (5) van die Landbankwet Nr. 13 van 1944, is hierdie maatskappy vrygestel van die bepalings van die Versekeringswet, Nr. 27 van 1943.

SCHEDULE/BYLAE B (Page/Bladsy 7)

SOUTH AFRICAN MORTGAGE INSURANCE COMPANY LIMITED
SUID-AFRIKAANSE VERBANDVERSEKERINGSMAATSKAPPY BEPERK

CASH FLOW STATEMENT FOR THE YEAR ENDED 30 JUNE 1996
KONTANTVLOEISTAAT VIR DIE JAAR GEëINDIG 30 JUNIE 1996

	Notes Aant.	1996 R	1995 R
Cash obtained from activities after the increase of R 1 357 524 (1995 - R 2 867 636) in working capital has been taken into account/Kontant deur bedrywighede voortgebring nadat die toename van R 1 357 524 (1995 - R 2 867 636) in bedryfskapitaal in berekening gebring is	1	26 431 767	13 602 988
Less/Min:			
Interest paid/Rente betaal		(2 550 535)	(2 681 337)
Add/Plus:			
Interest received on investments/ Rente ontvang op beleggings		21 379 439	14 205 292
Funds available from working activities/ Fondse beskikbaar uit bedryfsaktiwiteite		45 260 671	25 126 943
Less/Min:			
Dividend declared/Dividend verklaar		-	(15 000 000)
Funds available from activities/ Fondse beskikbaar uit bedrywighede		45 260 671	10 126 943
Less/Min:			
Investment activities/Beleggingsaktiwiteite: Increase/(Decrease) in investments / Toename/(Afname) in beleggings		103 484 431	(10 956 034)
		148 745 102	(829 091)

CASH EFFECTS OF FINANCING ACTIVITIES/ KONTANTGEVOLGE VAN FINANSIERINGSAKTIWITEITE

		1996 R	1995 R
(Increase)/Decrease in call account/ (Toename)/Afname in daggeld		(148 742 646)	830 346
(Increase) in cash in bank/ (Toename) in kontant in bank		(2 456)	(1 255)
Cash utilised/(available)/ Kontant benut/(beskikbaar)		(148 745 102)	829 091

NOTES/AANTEKENINGE

1. **MOVEMENT IN NET WORKING CAPITAL/ BEWEGING IN NETTO BEDRYFSKAPITAAL**

	1996 R	1995 R
(Increase)/Decrease in outstanding premiums/ (Toename)/Afname in uitstaande premies	(1 382 217)	3 148 692
Increase (Decrease) in sundry creditors/ Toename (Afname) in diverse krediteure	24 693	(281 056)
Net (increase)/decrease in working capital/ Netto (toename)/afname in bedryfskapitaal	(1 357 524)	2 867 636

REPORT

of the

AUDITOR-GENERAL

to Parliament

on the

annual financial statements of the Land and Agricultural Bank of South Africa for the financial year ended on 31 December 1996.

1. *Audit assignment:* The annual financial statements of the Board set out in Statements 1 to 3 and the Notes thereto have been audited in terms of the provisions of section 193(2) of the Constitution of the Republic of South Africa, 1993 (Act No. 200 of 1993), read with section 3 of the Auditor-General Act, 1995 (Act No. 12 of 1995,) and section 68 of the Landbank Act, 1944 (Act No. 13 of 1944). These annual financial statements and the maintenance of effective control measures are the responsibility of the Board. My responsibility is to report on these annual financial statements and the matters set out in the Auditor-General Act, 1995 (Act No. 12 of 1995).

2. *Regularity Audit*

1. Financial

(a) *Nature and scope:* The audit was carried out in accordance with generally accepted government auditing standards. These standards require the audit to be planned and performed so as to obtain reasonable assurance that, in all material respects, fair presentation is achieved in the annual financial statements. An audit includes an evaluation of the appropriateness of the accounting policies, an examination, on a test basis, of evidence supporting the amounts and disclosures included in the annual financial statements, an assessment of the reasonableness of significant provisions and a consideration of the appropriateness of the overall presentation of the annual financial statements. I consider that the audit procedures were appropriate in the circumstances to enable me to express the opinion presented below.

VERSLAG

van die

OUDITEUR-GENERAAL

aan die Parlement

oor die

finansiële jaarstate van die Land- en Landboubank van Suid-Afrika vir die finansiële jaar geëindig op 31 Desember 1996.

1. *Ouditopdrag:* Die finansiële jaarstate van die Raad uiteengesit op State 1 tot 3 en die Aantekeninge daarby is ingevolge die bepalings van artikel 193(2) van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1993 (Wet No. 200 van 1993), gelees met artikel 3 van die Wet op die Ouditeur-generaal, 1995 (Wet No. 12 van 1995), en artikel 68 van die Landbankwet, 1944 (Wet No. 13 van 1944), geouditeer. Hierdie finansiële jaarstate en die instandhouding van doeltreffende beheermaatreëls is die verantwoordelikheid van die Raad. Dit is my verantwoordelikheid om oor hierdie finansiële jaarstate en die aangeleenthede in die Wet op die Ouditeur-generaal, 1995 (Wet No. 12 van 1995) uiteengesit, verslag te doen.

2. *Reëlmatigheidsouditeuring*

1. Finansieel

(a) *Aard en omvang:* Die ouditering is ooreenkomstig algemeen aanvaarde owerheidsouditstandaarde uitgevoer. Hierdie standaarde vereis dat die ouditering beplan en onderneem word om redelike sekerheid te verkry dat, in alle wesenlike opsigte, billike aanbieding in die finansiële jaarstate bereik is. 'n Ouditering behels 'n evaluering van die geskiktheid van die rekeningkundige beleid, 'n ondersoek, op 'n toetsgrondslag, van bewyse wat die bedrae en openbaarmaking wat in die finansiële jaarstate ingesluit is, steun, 'n beoordeling van die redelikheid van beduidende voorsienings en 'n oorweging van die geskiktheid van die algehele aanbieding van die finansiële jaarstate. Ek glo dat die ouditprosedures in die omstandighede geskik was om my in staat te stel om die mening, wat hieronder aangebied word, uit te spreek.

(b) Audit opinion: In my opinion these annual financial statements fairly present the financial position of the Board at 31 December 1996 and the results of its activities and cash-flow information for the financial year then ended in accordance with prescribed accounting practice.

(2) Compliance

Compliance with the appropriate legislation was audited on a test basis and no significant matters were brought to light.

3. *General:* With reference to paragraph 4 of the previous Report most aspects comply with generally accepted accounting practice, while further improvements will be attended to in the forthcoming year.

4. *Appreciation:* I would like to express my appreciation for the courtesy extended and assistance rendered by the staff of the Bank during the audit.

Pretoria, *25/03/97*.

(b) *Ouditmening:* Na my mening verstrek hierdie finansiële jaarstate 'n redelike weergawe van die finansiële stand van die Raad op 31 Desember 1996 en van die resultate van sy bedrywighede en die kontantvloei-inligting vir die finansiële jaar geëindig op daardie datum, in ooreenstemming met voorgeskrewe rekeningkundige praktyk.

(2) Nakoming

Nakoming van toepaslike wetgewing is op 'n toetsgrondslag geouditeer en geen noemenswaardige aangeleenthede het aan die lig gekom nie.

3. Algemeen: Met verwysing na paragraaf 4 van die vorige Verslag voldoen die meeste aspekte aan algemeen aanvaarde rekeningkundige praktyk, terwyl verdere verbeterings in die komende jaar aandag sal geniet.

4. *Waardering:* Graag word waardering betuig vir die hoflikheid betoon en bystand verleen deur die Bank se personeel tydens die oudit.

N.A. DZUGUDA,

for *Auditor-General.*
namens *Ouditeur-generaal.*

CONTENTS

No.		Page No.	Gazette No.
	GENERAL NOTICE		
	Agriculture, Department of		
	General Notice		
726	Land and Agricultural Bank of South Africa: Statement of assets and liabilities as at 31 December 1996	1	17947

INHOUD

No.		Bladsy No.	Koerant No.
	ALGEMENE KENNISGEWING		
	Arbeid, Departement van		
	Algemene Kennisgewing		
726	Land- en Landboubank van Suid-Afrika: Staat van bates en laste soos op 31 Desember 1996	1	17947

Printed by and obtainable from the Government Printer, Bosman Street, Private Bag X85, Pretoria, 0001. Tel 323-9731 × 263, 269 or 273
Gedruk deur en verkrygbaar by die Staatsdrukker, Bosmanstraat, Privaat Sak X85, Pretoria, 0001. Tel. 323-9731 × 263, 269 of 273